

Declaracions institucionals

Durant el curs 2006-2007, l'Institut d'Estudis Catalans ha fet públiques les tres declaracions següents:

- *Declaració sobre els reials decrets d'ús del castellà* (14.02.2007)
- *Declaració de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans amb motiu del 25è aniversari de la mort de Manuel Sanchis Guarner* (15.12.2006)
- *Declaració de la Societat Catalana de Biologia (SCB) en l'ocasió de la celebració del Centenari de l'Institut d'Estudis Catalans* (19.06.2007)

Declaració sobre els reials decrets d'ús del castellà

Aquesta declaració fou redactada per la comissió delegada del Consell Permanent de l'IEC formada per Enric Argullol, Josep González-Agàpito, Isidor Marí i Antoni M. Badia i Margarit i aprovada en la sessió del Consell del dia 14 de febrer de 2007.

Després d'estudiar les noves disposicions reguladores dels ensenyaments mínims d'educació primària obligatòria i d'educació secundària obligatòria dictades pel Govern de l'Estat (Reial decret 1513/2006 i Reial decret 1631/2006, respectivament), l'Institut d'Estudis Catalans manifesta la seva profunda preocupació per les conseqüències negatives que es poden generar pel que fa a la posició del català en aquests cicles educatius. En aquest sentit, l'IEC en vol remarcar diversos aspectes:

1. La nova regulació obstaculitza l'assoliment per a la llengua catalana del mateix nivell de competència que, en canvi, es vol assegurar per a la llengua castellana.
2. L'ordenació proposada implica un tractament desigual de les dues llengües, en perjudici del català.
3. Malgrat el mandat exprés de l'article 3.3 de la Constitució, el Govern estatal, amb les noves regulacions educatives, mostra una total despreocupació per la consolidació i el desenvolupament del català.
4. D'altra banda, el caràcter minuciós i exhaustiu de les noves reglamentacions, així com llur rigidesa i llur mateix rang normatiu, signifiquen un desconeixement greu de les competències que l'article 131.3 de l'Estatut assigna a la Generalitat pel que fa a la definició dels currículums i plans d'estudi dels cicles educatius. D'aquesta manera, s'obstaculitza l'acció autònoma per a assegurar l'aprenentatge i el coneixement de la llengua pròpia de Catalunya.

5. La decisió del Govern estatal ha prescindit de la ponderació dels resultats comparatius de les competències lingüístiques dels estudiants, que proven que l'ordenació anterior no ha reduït el nivell de competència en llengua castellana. Aquesta no presenta cap diferència significativa amb les dades de la resta de l'Estat, mentre que la competència en llengua catalana se situa encara per sota de la relativa al castellà.

6. A més, la nova ordenació comporta restringir considerablement la funció compensadora que té l'àmbit escolar per a corregir el desequilibri social dels usos lingüístics.

Barcelona, 14 de febrer de 2007

*Declaració de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans
amb motiu del 25è aniversari de la mort de Manuel Sanchis
Guarner*

Aquesta declaració fou aprovada pel Ple de la Secció Filològica del 15 de desembre de 2006.

Amb motiu del 25è aniversari de la mort de Manuel Sanchis Guarner, membre eminent de la Secció Filològica i un dels més insignes filòlegs que ha donat el nostre país, el Ple d'aquesta Secció reitera el seu reconeixement i la seva gratitud per l'obra filològica de l'autor i per la seva defensa de la normalitat cultural dels països de llengua catalana, mitjançant la invocació constant a la concòrdia des de posicions de racionalitat a l'hora de tractar la problemàtica social de la llengua, com ens recorda el Premi Sanchis Guarner a la Unitat de la Llengua Catalana.

La seva biografia és en certa manera un compendi de la història contemporània de la llengua catalana en terres valencianes. Un capítol on conflueixen la pèrdua i el reconeixement, la postergació i l'afany de supervivència al voltant de l'idioma comú, expressió fonamental i primera d'un poble, com ell mateix ens va recordar.

El mestre Sanchis fou un dels primers conreadors de la lingüística científica al nostre país i el primer filòleg que defensà amb fets i amb documents, obertament i rotundament, sense circumloquis, la filiació catalana dels parlars valencians. Entre altres guardons, va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

Sanchis Guarner va repartir la seva dedicació entre diversos camps d'estudi (la dialectologia, el folklore, l'estudi de la cultura popular, la gramàtica històrica, la gramàtica descriptiva, la història de la llengua, la història literària, la geografia humana...). En tots aquests àmbits excel·lí amb aportacions decisives, que són referència inexcusable i constitueixen una molt sòlida base per a recerques posteriors.

A més del seu vessant com a investigador i estudiós de la llengua, el mestre va ser un activista infatigable, que des de ben jove milità en el valencianisme polític i prengué part en algunes iniciatives memorables. Entre altres, en la signatura de les Normes de Castelló (1932), en l'aventura de l'editorial Torre o en la gestació i celebració del Primer Congrés d'Història del País Valencià, esdevinguda l'any 1971 a la Universitat de València.

El Ple de la Secció Filològica ret homenatge degut a l'investigador i al patriota, al col·lega i amic, en recordar-lo vint-i-cinc anys després del seu traspàs.

Barcelona, 15 de desembre de 2006

Declaració de la Societat Catalana de Biologia (SCB) en l'ocasió de la celebració del Centenari de l'Institut d'Estudis Catalans

En el segle actual, el paper central de la biologia en les fronteres del coneixement serà, amb tota seguretat, cabdal.

Ens ho està demostrant, per exemple, el desxiframent del funcionament del cervell, l'expressió i regulació del genoma, la construcció de nanomàquines i les seves aplicacions, la contribució de la recerca biològica a la definició de les biotecnologies per a la sostenibilitat del planeta, l'estudi i comprensió de la biodiversitat, des dels nous micro-organismes fins a les profunditats marines i els ambients extrems, i la necessitat de preservar-la fent-la compatible amb el creixement de la població humana.

També, el paper de la manipulació genètica i cel·lular sobre animals i plantes i les possibilitats relacionades amb la lluita contra la fam i la pobresa, la recerca biològica i biomèdica per al desenvolupament de tractaments genètics, cel·lulars i biotecnològics útils per al diagnòstic i la lluita contra malalties humanes (infertilitat, malalties genètiques, cardiovasculars i neurològiques, càncer, envelliment, etc.) i per a comprendre l'herència d'aquestes malalties. Tot plegat sense oblidar les fronteres de la recerca amb els animals (cura de l'ètica i l'estètica de la utilització de models animals d'investigació).

En aquest segle XXI, doncs, les repercussions socials de la recerca en el camp de les ciències de la vida seran més evidents que mai. La ciutadania necessita rebre informació fidedigna, objectiva i entenedora sobre els avenços científics en les diferents àrees de la biologia. Avenços que sovint es tradueixen ràpidament en aplicacions que comencen a formar part de la vida diària de la gent, per tal de poder participar amb criteri en els debats socials que aquests susciten.

D'altra banda, en un país on la major part de la recerca es realitza amb fons públics, resulta obligat fer partícips els contribuents de la tasca que es realitza als nostres

centres de recerca. Així doncs, comunicar la ciència i la recerca a la societat de manera adient i efectiva ha de ser una prioritat dels professionals de la biologia.

En aquest context, és de summa importància una familiarització adequada de la ciutadania en general i dels professionals en particular amb els nous coneixements. Per aquest motiu, la biologia ha de tenir un pes específic en els plans d'estudi de formació secundària, proporcionat la importància que socialment avui té i vol tenir. Així mateix, les universitats catalanes han de tenir el suport adequat perquè puguin convertir-se en un referent de l'ensenyament de la biologia, capaces d'atraure bons estudiants d'arreu i proporcionar la formació dels futurs professionals.

L'explosió de coneixement generat per la recerca en ciències de la vida ha ocasionat una velocitat inusual en la seva transformació en aplicacions pràctiques, productes i serveis: sectors industrials tradicionals es regeneren i noves empreses apareixen arreu, basades en aquest coneixement.

Catalunya no pot permetre's de quedar-se fora dels països que han optat pel coneixement com a motor econòmic. Cal una aposta seriosa per la recerca, per a generar coneixement a les nostres universitats, centres, hospitals i empreses. Catalunya s'ha de dotar d'un sistema efectiu que permeti posar en valor aquest coneixement. La cultura emprenedora ha d'entrar a les nostres universitats, des de les estructures de gestió fins aquells que afronten diàriament el repte d'avançar en el coneixement. Hem de ser capaços de generar un col·lectiu d'investigadors, gestors i emprenedors que facin que la inversió feta a casa nostra esdevingui riquesa i progrés també aquí, a casa nostra. Això no s'improvisa. Necessitem doncs:

- una aposta decidida del Govern que permeti el desenvolupament dels programes de recerca en ciències de la vida de llarga durada («pacte per la ciència»); que disminueixi la percepció de risc i animi la inversió privada,
- professionals formats en tots els àmbits que envolten la recerca i la seva transferència,
- la visualització de Catalunya com a entorn innovador, capaç d'atraure talent i empreses d'arreu.

La Societat Catalana de Biologia, en qualitat de col·lectiu de tots aquells que fan de les ciències de la vida la seva tasca diària (investigadors, ensenyants, gestors, empresaris), representa una plataforma d'opinió contrastada per als ciutadans i els governants i des d'aquí vol oferir-se com a referent per a tots ells.

Barcelona, 19 de juny de 2007